

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 4,971 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 842 คน และครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4,129 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 370 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 63 คน และเป็นครูจำนวน 307 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และมาตรฐานการบริหารโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับสภาพภาพส่วนตัว และขนาดโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครู

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ใน 3 ด้านได้แก่

- 1) มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน
- 2) มาตรฐานด้านการเรียนการสอน
- 3) มาตรฐานการบริหารโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิทยาลัยสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

3. ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สภาพภาพส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียน และครู ใช้ค่าความถี่และร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน จำแนกตามตำแหน่งงาน วิเคราะห์โดยใช้ค่า t - test

4. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนวิเคราะห์โดยใช้ค่า F-test

สรุปผล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่ามาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในภาพรวมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย นักเรียนมีน้ำหนักร่างกายสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ของเด็กไทย และนักเรียนได้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีพ

ผู้บริหารมีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนเห็นว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย นักเรียนมีสุขนิสัยในการรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยและนักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีพ

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนเห็นว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ นักเรียนมีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย นักเรียนมีน้ำหนักร่างกายสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ของเด็กไทย และนักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีพ

2. มาตรฐานด้านการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในภาพรวมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน เห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรายการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้และทำงานร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเท่ากับการจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ และการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกหัด ปฏิบัติประเมิน และปรับปรุงตนเอง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมิน

นักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือ และวิธีการที่เหมาะสม

ผู้บริหารมีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการเรียนการสอนเห็นว่าอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ และการจัดการสอนให้นักเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเท่ากับการจัดการเรียนการสอน เชื่อมโยงกับสภาพชุมชน ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่ออย่างหลากหลาย ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งเท่ากับการประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือ และวิธีการที่เหมาะสม

ครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการเรียนการสอนเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี การจัดการสอนให้นักเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม การจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริม ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมิน นักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือ และวิธีการที่เหมาะสม

3. มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในภาพรวมเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน เห็นว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องการประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียนชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาโรงเรียน และการจัดกิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพ อนามัยโภชนาการและกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและเหมาะสม ซึ่งเท่ากับการจัดสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศและพัฒนางานอยู่เสมอ

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง การประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาโรงเรียน และการจัดระบบงานชัดเจนคล่องตัวในการปฏิบัติงานมอบหมายงานตรงตามความรู้สามารถส่งเสริมบุคลากรให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดแหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน เห็นว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย โภชนาการและกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและเหมาะสมซึ่งเท่ากับการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียนชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาโรงเรียนการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และแผนของโรงเรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน มีเป้าหมายชัดเจนและมุ่งเน้นคุณภาพ นักเรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศ และพัฒนางานอยู่เสมอ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้บริหาร และครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อยโดยเห็นว่ามาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนเห็นว่ายู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีพ นักเรียนมีความสามารถในการคิด และแก้ปัญหา และนักเรียนมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนเห็นว่ายู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีพ และนักเรียนมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนเห็นว่ายู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีพ นักเรียนมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา และนักเรียนใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า ส่วนรายการ ที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

2. มาตรฐานด้านการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรายการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ การประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ ความสามารถและความถนัดตามศักยภาพโดยเสริมจุดเด่น และแก้ไขจุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านการเรียนการสอน เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเท่ากับการประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือ และวิธีการที่เหมาะสมการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกหัดปฏิบัติประเมิน และปรับปรุงตนเอง การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนา การเรียนรู้ ความสามารถ และความถนัด ตามศักยภาพโดยเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านการเรียนการสอน เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกได้แก่ การประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ ความสามารถและความถนัด ตามศักยภาพโดยเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของนักเรียน เป็นรายบุคคล ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี

3. มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในภาพรวมเกี่ยวกับปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดแหล่งความรู้สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนการนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศและพัฒนางานอยู่เสมอ และการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วนถูกต้องตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งานส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียนชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาโรงเรียน

ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดแหล่งความรู้สื่อ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศและพัฒนางานอยู่เสมอและการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลายและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่การจัดระบบงานชัดเจนคล่องตัวในการปฏิบัติงานมอบหมายงานตรงตามความรู้สามารถส่งเสริมบุคลากร ให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนเห็นว่า อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดแหล่งความรู้สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศ และพัฒนางานอยู่เสมอ และการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วนถูกต้องตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งานส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามตำแหน่ง ผลการเปรียบเทียบสรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามตำแหน่ง ผลการเปรียบเทียบสรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการเปรียบเทียบสรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการเปรียบเทียบสรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานทั้งมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรสามารถนำผลการวิจัยนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่สภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมเห็นว่ามาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่นซึ่งสอดคล้องกับผลการ วิจัยของมานะ กัลป์พฤกษ์ (2543) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารเพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทรรศนะของผู้บริหาร และครอสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานซึ่งทุกมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนมีระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารเกินร้อยละ 50 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าทั้งนี้ น่าจะเกิดจากผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2542 : 29) ได้กล่าวถึงสภาพความสำเร็จของโรงเรียนที่มีการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าโรงเรียนจะต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นระบบคุณภาพ มีมาตรฐานการดำเนินงาน มีการติดตามกำกับงาน และทำงานร่วมกันนอกจากนี้ผู้บริหารและครูยังได้พยายามพัฒนาหน่วยงานให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

ฐานโดยยึดนโยบายแนวทางการดำเนินการตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหลัก โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดคอยนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นประจำซึ่งในปัจจุบันจะมีการประเมินคุณภาพโรงเรียนเพื่อวัดมาตรฐานด้านต่างๆ ถ้าโรงเรียนใดคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารโรงเรียนจะถูกตรวจสอบ (วิชาญ บุญมาร์ตัน 2542 : 33) จึงทำให้ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ด้าน มีประเด็นที่น่าสังเกตคือ

1.1 มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน

จากผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่ามีมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรายการที่มีสภาพการปฏิบัติมากคือนักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยนักเรียนมีน้ำหนักร่างกายสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ของเด็กไทย และ นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร แสดงถึงโรงเรียนได้ให้ความสำคัญด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณด้านอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) และจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ยึดเด็ก เป็นสำคัญเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาที่จะยอมรับมาตรฐานของโรงเรียนให้ได้คุณภาพมาตรฐาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ (สมศักดิ์ สันธะระเวทย์ 2541 : 32) และสอดคล้องกับคำกล่าวของนางเยาว์ แซงเพ็ญ (2542 : 4) ที่กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแผนงานเชิงคุณภาพที่ส่งผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน โดยวางแผนเชิงคุณภาพมุ่งปฏิรูประบบการศึกษา ระบบการบริหาร และปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดเป็นวิเคราะห์เป็นจิตใจมีวินัยให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพ ส่วนในรายการที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของชัชวาล อารามภรณ์ (2543) พบว่าปัญหาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น คือปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ไม่มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสิ่งนี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต

1.2 มาตรฐานด้านการเรียนการสอน

จากผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่ามาตรฐานด้านการเรียนการสอนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีสภาพการปฏิบัติมาก คือ มีการจัดการเรียนการสอน โดยปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี มีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้ และทำงาน ร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม มีการจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการ

เรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ ซึ่งแสดงว่าครู ต้องมีการจัดการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่ง พัฒนาความสามารถทางอารมณ์จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเติบโตเป็นคนดี เป็นที่ยอมรับของสังคม (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช 2541 : 15) และเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2542 : 3-5) ได้กำหนดเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า นัก เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม คือ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะตามที่หลักสูตรกำหนด มีคุณธรรม และคุณลักษณะที่ดี มีสุขภาพสมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข และมีสุขภาพจิตดี ส่วนรายการ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่การประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการ ที่เหมาะสมอาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนยังขาดความพร้อมด้านบุคลากรหรืองบประมาณสนับสนุน ในการพัฒนาครูในด้านทักษะการประเมินอย่างต่อเนื่อง และเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพ ปัจจุบันถึงแม้จะมีการจัดอบรมพัฒนาครูเป็นระยะแต่โดยสภาพเป็นจริงการอบรมครูยังกระทำ ไม่ต่อเนื่องทำให้เพียงระดับการให้ความรู้แต่ในระดับการพัฒนาทักษะซึ่งครูจะนำไปใช้ ประโยชน์ ได้จริงๆ มีน้อยมาก

1.3 มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน

จากผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่ามาตรฐานด้านการ บริหารโรงเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรายการที่มีสภาพการปฏิบัติมากคือมีการส่งเสริมพัฒนา บุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องการประสานความร่วมมือกับ กรรมการโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมทางวิชา การ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย โภชนาการ และกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่ว ถึงเหมาะสม แสดงถึงโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรได้มีการพัฒนา ศักยภาพของตนเองเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนางาน นอกจากนี้ ยังเห็นว่า มีการประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาโรงเรียน ดังที่สมศักดิ์ สิ้นธุระ เวช 2541 : 35 ได้กล่าวไว้ว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนั้น โรงเรียน จะต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน และมีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่นจากมาตรฐานกลางโดยคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชน นอกจากนี้ สมพจน์ เจริญวานิช และคนอื่นๆ (2541) ได้ ศึกษาความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ชุมชนมีความคาดหวังในด้านกระบวนการและผลผลิตอยู่ในระดับมาก ใน เมื่อชุมชนมีความคาดหวังมากย่อมมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม หรือสนับสนุนด้านการ ศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่วนในรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การนำผล

การประเมินไปใช้ ในการนิเทศ และพัฒนางาน แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนหรือครูในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศและพัฒนางานและขาดความเข้าใจในการประเมินคุณภาพการศึกษา

2. ผลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผู้บริหาร และครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นรินทร์ มีมาก และคนอื่นๆ (2543) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกับเกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ (2544) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัด กำแพงเพชร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และจากผลการศึกษารายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน เช่น ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพนักเรียน ปัญหาห้องสมุดและแหล่งความรู้ไม่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชวาล ฮาราชกุล (2543) พบว่าปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานโรงเรียนพ.ศ.2541 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นมีปัญหาขาดแคลนงบประมาณที่จะให้โรงเรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ นั่นคือต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ สุขภาพจิตที่ดี และคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 15) เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ด้าน มีประเด็นที่น่าสังเกตคือ

2.1 มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน

จากผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่าปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรายการที่มีปัญหา คือ ความสามารถของนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีพความสามารถของนักเรียนในการคิดแก้ปัญหาและความสามารถของนักเรียนทางคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกันกับการที่ทางโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนสื่อเทคโนโลยี ครูไม่ได้ปรับปรุง และพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพให้เหมาะสมแก่การใช้งานการเรียนการสอนซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่มุ่งให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง คิดและสามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งสภาพดังกล่าวคล้ายคลึงกับปัญหาของ

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลขอนแก่น โดยการศึกษาวิจัยของ อุทิศ ไชยศรีสุทธิ (2543) พบว่า ปัญหาการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่ มาตรฐาน ถึงแม้รัฐบาลจะให้ความสนใจต่อปัญหาเหล่านี้แต่ก็ยังเป็นข้อจำกัดด้านงบประมาณของ ประเทศไทย ซึ่งยังไม่สามารถจัดให้กับการศึกษาของประเทศได้มากกว่าที่เป็นอยู่

2.2 มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู เห็นว่าปัญหาการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรายการที่มีปัญหาคือปัญหาการประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือ และวิธีที่เหมาะสม ปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ความสามารถและความถนัดตามศักยภาพโดยเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลจะเห็นได้ว่าปัญหาการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอนที่มาเป็นอันดับแรก คือการประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือ และวิธีที่เหมาะสม สอดคล้องกับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งสามารถนำมาอภิปรายเป็นประเด็นเดียวกันได้คือในรายการที่มีปัญหาการปฏิบัติงานมากที่สุดเนื่องจากยังขาดความพร้อมด้านบุคลากรหรืองบประมาณสนับสนุนในการจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูในด้านทักษะการประเมินอย่างต่อเนื่อง และเพียงพอ จึงส่งผลให้ครูไม่มีความเข้าใจในการประเมินนักเรียนให้ครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือ และวิธีที่เหมาะสม และเช่นเดียวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออย่างหลากหลายและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ตามความสามารถ และความถนัดตามศักยภาพ ซึ่งปัญหาทั้งหมดเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดงบประมาณที่จัดสรรมาเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอเช่นเดียวกัน ดังเช่นคำกล่าวของเกียรติศักดิ์ ทัพจันทร์ (2544) ที่ได้อภิปรายผลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนการสอนไว้ว่าที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดสรรงบประมาณด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอหรืออาจเป็นเพราะครูยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจจึงส่งผลให้ครูขาดกำลังใจในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติงานได้ไม่เต็มศักยภาพ

2.3 มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู เห็นว่าปัญหาการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรายการที่มีปัญหาคือการจัดแหล่งความจ้ สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศ และพัฒนางานอยู่เสมอ และการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วนถูกต้องตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ วันชัย ชาตวิวัฒน์ไทร (2544) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนด้านกระบวนการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่ไม่ผ่าน

เกณฑ์พบว่าปัญหาการดำเนินงานระดับมากตามลำดับจากมากไปหาน้อยด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลาย เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณที่สนับสนุนสื่อเทคโนโลยีมีน้อย ปัญหาไม่มีการทบทวน และพัฒนาทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสภาพคล้ายคลึง กับปัญหาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลขอนแก่น โดยการศึกษาวิจัยของ อูทิส ไชยศรีสุทธิ (2543) พบปัญหาการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานถึงแม้รัฐบาลจะให้ความสนใจต่อปัญหาเหล่านี้แต่ก็ยังเป็นข้อจำกัดด้านงบประมาณของประเทศ ดังนั้นความหวังที่จะให้โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลาย เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนจึงอาจจะยังไม่สำเร็จได้นอกจากนี้ปัญหาการนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศและพัฒนางานอยู่เสมอ และปัญหาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้ครบถ้วนถูกต้องตรงกับความต้องการ และทันต่อการใช้งานก็ยังคงเป็นประเด็นเดียวกันกับการขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทำให้เป็นปัญหาในการจัดระบบ สารสนเทศ และไม่สามารถใช้ได้ทันตามต้องการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกันทั้งหมด

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรของผู้บริหารโรงเรียน และครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้ดังนี้

3.1 สภาพการปฏิบัติงาน ปรากฏว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาพิจารณาเป็นรายด้านผลปรากฏว่าผู้บริหาร เห็นว่ามาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติงานมากที่สุดซึ่งแตกต่างจากครูที่เห็นว่ามาตรฐานด้านการเรียนการสอนมีสภาพการปฏิบัติงานมากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าโดยภาพรวมจะไม่แตกต่างกัน ก็ตามแต่ในความคิดเห็นตามสภาพผู้บริหารย่อมจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียน ดังที่สำนักงานทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมวิชาการ (2542 : 17) ได้กล่าวถึงข้อกำหนดในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน หรือสถานศึกษาในหัวข้อการบริหารจัดการคุณภาพ เป็นการนำทรัพยากรและวิธีการต่างๆ มาใช้ดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระบบคุณภาพ มีมาตรฐาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา โดยมีการดำเนินการคือจัดการพัฒนาองค์กรให้มีโครงสร้างหน้าที่ความรับผิดชอบ วิธีการดำเนินงาน กระบวนการที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียน การจัดและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และร่วมกันปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย การกำหนดนโยบาย แนวดำเนินงาน และวิธีปฏิบัติงานในสถานศึกษาด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดกา และบริการให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งระดับผู้บริหาร หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังให้มีการติดตามกำกับกับการดำเนินงานระบบคุณภาพทุกระดับอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง จะเห็น

ได้ว่าที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการบริหารงานของผู้บริหารซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญในการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเพื่อจะนำโรงเรียนเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะเห็นได้ว่าทั้งกิจกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่สำนักงานทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิติศาสตร์ ได้กล่าวไว้นั้นก็เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับกิจกรรมของครู จึงมีผลทำให้ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมแล้วทั้งผู้บริหารและครูโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกันแต่เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครูต่างเห็นว่าปัญหาด้านคุณภาพนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกันนั้นแสดงว่าทั้งผู้บริหารและครูต่างให้ความสำคัญกับคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญตามเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานการศึกษาระดับชาตินิติศาสตร์ (2533 :1) สรุปรายงาน เรื่อง การวิจัยการประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้ การศึกษาปัญหา ด้านคุณภาพของการประถมศึกษาพบว่า มีปัญหาที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนโดยตรง ปัญหาที่เกิดจากระบบการบริหาร และการสนับสนุน ปัญหาด้านการเรียนการสอน นั้นดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน

จากผลการเปรียบเทียบปรากฏว่าผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ (2544) ที่ได้ ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีปัญหาการดำเนินการไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานตามภารกิจงานหลัก ของโรงเรียนมาก่อนหน้านี้แล้ว และได้ดำเนินการตามนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาพร้อมกันในปีการศึกษา 2541 โดยมีเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 เป็นแนวดำเนินการ และหน่วยงานต้นสังกัด คือ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีแผนนโยบาย และมาตรการในการนิเทศติดตามที่ค่อนข้างใกล้ชิดและทั่วถึงตลอดจนมีการจัดประชุมอบรมบุคลากร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่เป็นประจำ ซึ่งอาจจะสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ผลการวิจัยเปรียบเทียบในกรณีต่างๆ ออกมาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับกระทรวง กรม และระดับจังหวัดการศึกษาควรจัดทำระบบข้อมูลตามสภาพจริงเสนอรัฐบาลเพื่อจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ได้สัดส่วนตามสภาพและปัญหา โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร สื่อเทคโนโลยี การพัฒนารูปแบบและโปรแกรมการจัดระบบข้อมูลต่างๆ เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของประเทศให้สูงขึ้น
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองทุกๆ ด้าน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
3. โรงเรียนต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพและนำแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานและข้อบังคับไปดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม
4. ควรมีการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือต้นสังกัดเพื่อสนับสนุนและใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้โดยเน้นระบบและกลไกการปฏิบัติตามแผนติดตาม กำกับ การดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาแบบเจาะลึกไปที่มาตรฐานแต่ละมาตรฐาน เพื่อให้เห็นสภาพและปัญหาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ทุกๆ ปี เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการทำงานในแต่ละปี
3. การทำวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลจากเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ หรือแบบทดสอบ